

LA FORZA DEL DESTINO

(De Kracht van het Lot)

GIUSEPPE VERDI
Libretto: Francesco Maria Piave

achtergrond

Een opera in 4 bedrijven, gebaseerd op een Spaans drama 'Don Álvaro o la Fuerza del Sino' (1835), van Ángel de Saavedra, 3de Hertog van Rivas, met een aangepaste scene uit 'Wallensteins Lager', een trilogie van Friedrich Schiller.

De veldslag in Velletrie tijdens de Oostenrijkse Successie-oorlog in 1744 als achtergrond voor de scenes in akte II en III, zijn gebaseerd op ware feiten. In deze geschiedkundige achtergrond speelt het hele verhaal zich af.

De opera werd voor het eerst uitgevoerd in het Bolshoi Kamenny Theater in St Petersburg op 10 november 1862.

'La Forza del Destino' wordt vaak uitgevoerd en de ouverture wordt vaak gespeeld als opening bij grote concerten.

Na de première in Rusland onderging het stuk nog een paar aanpassingen en maakte zijn debut in 1863 in Rome onder de titel 'Don Alvaro'. Daarna in Madrid (in aanwezigheid van de Hertog van Rivas, de auteur van het toneelstuk) en de opera reisde vervolgens naar New York, Wenen (1865), Buenos Aires (1866) en Londen (1867).

Na deze producties onderging het stuk nog meer wijzigingen en aanvulling op het libretto door Antonio Ghislanzoni. Deze versie ging in première in La Scala van Milaan op 27 februari 1869 en werd vanaf dan in deze vorm uitgevoerd.

De belangrijkste verandering was een nieuwe ouverture, in plaats van een korte prelude, een toevoeging van de finale scene van Akte III en een nieuw einde, waarin Alvaro in leven blijft in plaats van te sterven door zichzelf van een rots te gooien na een duel met Carlo.

Akte I

Het landhuis van Leonora's familie in Sevilla

Don Alvaro is een jonge edelman uit Zuid-Amerika (vermoedelijk uit Peru); hij is deels Indiaans en heeft zich gevestigd in Sevilla, waar er helaas niet al te goed over hem wordt gedacht. Hij wordt verliefd op Doña Leonora, de dochter van de Markies van Calatrava, die, ondanks dat hij veel van zijn dochter houdt, er op staat dat zij alleen een man van de allerhoogste standing zal trouwen. Leonora, die smoorverliefd is op Alvaro, en de aversie van haar vader kent, besluit er met Alvaro vandoor te gaan, daarbij geholpen door haar vertrouweling, Curra. Onverwacht komt haar vader binnen en ontdekt Alvaro; hij bedreigt hem met de dood, en Alvaro biedt, om elke schijn te vermijden en de reputatie van Leonora hoog te houden, aan zich over te geven. Hij gooit zijn pistool weg, dat daarbij helaas per ongeluk afgaat en de markies dodelijk gewond raakt; terwijl hij sterft vervloekt de markies zijn dochter.

Akte II

Scène 1: Een herberg in het dorp Hornachuelos

De vlucht van Leonora en Alvaro is mislukt: ze zijn elkaar kwijtgeraakt. Enkele boeren, ezeldrijvers en venters, en Don Carlos di Vargas, de broer van Doña Leonora, hebben zich verzameld in de keuken van de herberg. Don Carlos, vermomd als een student uit Salamanca, met als fictieve naam Pereda, is uit op wraak tegen Alvaro en Leonora. Tijdens het late avondeten voorspelt Preziosilla, een jonge zigeunerin, de jonge mannen de toekomst en moedigt hen allen aan in dienst te gaan om de vrijheid van Italië te verdedigen. Leonora, verkleed als man komt tegenover haar broer te staan, maar hij herkent haar niet; zonder ontdekt te worden door Carlos weet ze te ontkomen.

Scène 2: Het klooster in de bergen

Leonora komt bij het klooster aan en is onder de indruk van het gezang van het monnikenkoor achter de gersloten deur van het kerkje 'Onze Lieve Vrouw der Engelen'. Met de serene orgelmuziek en het gezang van de monniken op de achtergrond, vraagt ze vergiffenis en zingt ze '*Madre Pietosa Vergine*'. Als ze aanbelt aan het klooster heet de portier Broeder Melitone haar niet bepaald welkom. Ze dringt aan en wil de abt spreken. Ze vertelt de abt, Vader Guardiano haar ware naam en vermeldt dat ze gestuurd werd door haar biechtvader, een gerespecteerde, bekende prelaat: Vader Cleto. Ze wil de rest van haar leven als kluizenaarster doorbrengen nu ze denkt dat Alvaro haar in de steek heeft gelaten. Na een ritueel kan ze een onderkomen bij het klooster betrekken. De monniken zingen '*La Vergine degli Angeli*' met Leonora terwijl ze haar uitgeleide doen. Niemand mag bij haar in de buurt komen of zal getroffen worden door verdoemenis en door een vloek van de abt.

Akte III

Scène 1

Een bos in de buurt van Velletri in Italië

Don Alvaro heeft ondertussen dienst genomen in het Spaanse leger, onder valse naam, als Don Federico Herreros. Op zekere nacht redt hij het leven van Don Carlos die in hetzelfde leger vecht als Don Felix Bornos. Ze raken bevriend en vechten zij aan zij.

Scène 2

Het verblijf van de officieren.

In een van de gevechten raakt Don Alvaro, zo denkt hij, dodelijk gewond waarop hij

Don Carlos in vertrouwen neemt en hem een koffer geeft met daarin een bundel brieven die deze moet vernietigen wanneer Don Alvaro sterft (duet: *Solenne in Quest'Ora*). Don Carlos heeft gezworen dat hij de inhoud van de brieven niet zal lezen, maar hij krijgt wantrouwen en opent de koffer toch, en vindt de foto van zijn zuster; hij realiseert zich wie Alvaro in werkelijkheid is. Op dat moment laat de chirurg weten dat Don Alvaro zal herstellen van zijn verwondingen. Don Carlos is vervuld van vreugde over het idee dat hij de dood van zijn vader kan wreken.

Scène 3

Een kamp in de buurt van het strijdtoneel

De herstelde Alvaro wordt door Don Carlos geconfronteerd met de waarheid. Zij beginnen met een duel, maar worden door de soldaten uit elkaar getrokken. Terwijl de soldaten Don Carlos tegenhouden zweert de aangeslagen Don Alvaro in het klooster te zullen treden.

De soldaten verzamelen zich. Trabucco, een venter, probeert zijn waren te verkopen. Broeder Melitone steekt een preek af (dit is een parafrase van de donderpreek uit Schillers 'Wallensteins Lager'). Hij vindt echter geen gehoor en als de soldaten hem het zwijgen willen opleggen, worden ze afgeleid door Preziosilla, die zich bij hen heeft aangesloten en hen met tromgeroffel aanmoedigt om voor hun vaderland te strijden.

Akte IV

Scène 1

Een klooster

Don Alvaro is in het klooster getreden en zeven jaar zijn verstreken. Don Carlos is voortdurend op zoek geweest naar Alvaro, die nu leeft onder de naam van vader Raphael, en heeft hem ten slotte gevonden. Zijn wraakzucht is onveranderd gebleven en hij daagt Alvaro uit voor een duel.

Scène 2

Een afgrond in de buurt van de grotwoning waar Leonora in afzondering leeft

Leonora bidt dat ze vrede mag vinden, ze kan Alvaro niet vergeten. Door de geluiden in haar buurt gaat ze naar buiten. Alvaro smeekt de vermeende monnik om Carlos de zalving te geven nadat hij hem in de tweestrijd dodelijk heeft verwond. De geliefden herkennen elkaar, maar Leonora wordt door haar stervende broer neergestoken terwijl ze zich over hem heen buigt. Met de zegen van pater Guardano sterft ze in Alvaro's armen (in de eerste versie van de opera stort Alvaro zich daarop in een afgrond). Hij beklaagt zich dat hij, de schuldige van alles, verder moet leven.